

Σωτήρης Κουτσομήτρος
Θοδωρής Κλεφτογιάννης

Θεματική Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού

Η συμπληρωματική δράση των δύο πυλώνων της ΚΑΠ μετά το 2013

*Συμπεράσματα και προτάσεις
πολιτικής*

Συντονιστές
Σωτήρης Κουτσομήτρος
Θοδωρής Κλεφτογιάννης

Η συμπληρωματική δράση των δύο πυλώνων της ΚΑΠ μετά το 2013

Εισαγωγή

Επτά Θεματικές Ομάδες Στρατηγικού Σχεδιασμού συστάθηκαν το Σεπτέμβριο στο πλαίσιο της προετοιμασίας της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και σε συνέχεια της αριθ. 2515/19-6-12 1ης Εγκυκλίου του ΥΠΑΑΤ «για την Προετοιμασία της Στρατηγικής για την Αγροτική Ανάπτυξη της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020». Με το παρόν παρουσιάζεται το αποτέλεσμα της ΘΟΣΣ 3: «**Συμπληρωματικότητα Πυλώνων I & II**»

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 4 συναντήσεις, στις οποίες συμμετείχαν οι φορείς που αναφέρονται στην τελευταία σελίδα, τους οποίους το ΥΠΑΑΤ ευχαριστεί θερμά για την ανεκτίμητη συμβολή τους.

Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

Απολογισμός της ΘΟΣΣ 3 «Συμπληρωματικότητα των Πυλώνων I & II»

Η Θεματική Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού για τη συμπληρωματικότητα των δύο Πυλώνων (1ος Πυλώνας: Άμεσες Ενισχύσεις, 2ος Πυλώνας: Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης), αφού ανέλυσαν τις προτάσεις για την ΚΑΠ μετά το 2013, και σκεπτόμενοι τις πιθανές επιπτώσεις στην Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως ότι:

- Επιθυμούμε μια βιώσιμη ύπαιθρο, με κοινωνική συνοχή, ανταγωνιστική γεωργία και αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων,
- Επιθυμούμε οι γεωργοί της χώρας να είναι ενημερωμένοι και να έχουν επαγγελματική συνείδηση και επισημαίνουμε την ανάγκη της διασύνδεσης της γεωργίας με την εφαρμοσμένη έρευνα, την κατάρτιση και τη διάχυση της γνώσης ιδίως μέσω των συμβουλευτικών υπηρεσιών,
- Στοχεύουμε στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου των γεωργικών προϊόντων και τη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς,
- Στοχεύουμε στην ανάδειξη του γεωργικού τομέα ως Πυλώνα ανάπτυξης της χώρας,
- Επιδιώκουμε τη συνέργεια του γεωργικού τομέα με άλλους οικονομικούς τομείς, όπως η μεταποίηση και ο τουρισμός,
- Επισημαίνουμε ότι είναι απαραίτητο να τεθεί ένα σταθερό πλαίσιο για τους βοσκότοπους και να επιτρέπεται η βελτίωση τους μέσω διαχείρισης χωρίς αλλαγή χρήσης,

Θεωρούμε ότι οι βασικές επιλογές για την ΚΑΠ μετά το 2013 μπορούν να είναι οι παρακάτω:

Προτάσεις Πολιτικής

1. Η Περιφεραιοποίηση των άμεσων ενισχύσεων μπορεί να γίνει με δύο περιφέρειες οι οποίες προτείνεται να είναι :

A. Περιφέρεια γεωργικών εκτάσεων

B. Περιφέρεια βοσκότοπων

Προτείνουμε να γίνει μεταφορά πόρων από την B περιφέρεια στην A ώστε κατά κανόνα οι γεωργικές εκτάσεις να έχουν μεγαλύτερο ύψος ενίσχυσης από τους βοσκότοπους, λόγω υψηλότερης αξίας γης, υψηλότερου κόστους εισροών και διαχείρισης, κοστοβόρων δράσεων για το πρασίνισμα της ΚΑΠ, υψηλότερης τρέχουσας ενίσχυσης ανα εκτάριο, κλπ. Το ύψος της μεταφοράς των πόρων θα πρέπει να εκτιμηθεί μετά από αξιολόγηση δεδομένων σεναρίων προσομοίωσης.

2. Η μετάβαση από το ιστορικό στο περιφερειακό μοντέλο πρέπει να γίνει ομαλά χρησιμοποιώντας τη δυνατότητα της εσωτερικής σύγκλισης, ώστε να μη διαταραχθεί ο κοινωνικός ιστός λόγω μεγάλων μειώσεων ενισχύσεων.

3. Οι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να ενταχθούν στο ειδικό καθεστώς του 1ου Πυλώνα ώστε να μειωθεί το διοικητικό κόστος. Παράλληλα, θα πρέπει να υπάρξει ένα πλέγμα κινήτρων από το 2ο Πυλώνα, το οποίο να παρέχει δυνατότητες ανάπτυξης και μεγέθυνσης των εκμεταλλεύσεων αυτών, εφόσον υπάρχουν οι προοπτικές. Τα κίνητρα αναδιάρθρωσης που παρέχονται στο δεύτερο Πυλώνα είναι θεμιτά και πρέπει να ενεργοποιηθούν. Επιλέξιμες μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις για το 2ο Πυλώνα να θεωρούνται όσες:

- Έχουν εισόδημα ίσο ή μικρότερο του κατώτατου βασικού μισθού στην Ελλάδα,
- Είναι ενεργοί γεωργοί κατά την έννοια του 1ου Πυλώνα

4. Οι συνδεδεμένες ενισχύσεις από τον 1^ο Πυλώνα μπορούν να έχουν σημαντικό ρόλο στη νέα περίοδο. Προτείνονται:

α. Ενίσχυση για την παραγωγή κτηνοτροφικών ψυχανθών και πρωτεϊνούχων φυτών ώστε να υπάρχει επάρκεια ζωοτροφών με χαμηλό κόστος για τους κτηνοτρόφους,

β. Ενίσχυση στην καλλιέργεια ζάχαρης ώστε να συνεχίσει η λειτουργία της μεταποιητικής βιομηχανίας,

γ. Ενίσχυση για την παραγωγή οσπρίων για ανθρώπινη κατανάλωση,

δ. Ενίσχυση για το γάλα που προορίζεται για παραγωγή φέτας,

ε. Ενίσχυση κτηνοτροφικών μονάδων που δεν διαθέτουν βοσκοτόπους και διέθεταν ειδικά δικαιώματα.

στ. Ενίσχυση Σηροτροφίας, για την οποία ένα πολύ μικρό ποσό θα διατηρήσει βιώσιμη μια παραδοσιακή επικερδή δραστηριότητα.

5. **Συμπληρωματικά**, υπάρχουν τομείς και υπηρεσίες που έχουν ανάγκη επένδυσης μέσω του **2ου Πυλώνα**, παρά στήριξης μέσω του 1ου. Προτείνεται η επένδυση στους παρακάτω τομείς:

α. Αρωματικά – Φαρμακευτικά φυτά,

β. Οπωροκηπευτικά, όπου δεν καλύπτονται από την ΚΟΑ

γ. Συμβουλές

δ. Εκπαίδευση – κατάρτιση

ε. Συστήματα πιστοποίησης

6. Οι **Συμβουλευτικές Υπηρεσίες** έχουν τεράστια σημασία για την ελληνική ύπαιθρο. Προτείνεται οι πάροχοι αυτών να είναι πέραν των ιδιωτών και οι αναπτυξιακές εταιρίες, και να εμπλακούν με κάποιο τρόπο τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, τα ερευνητικά ιδρύματα και οι κατά τόπους γεωτεχνικές υπηρεσίες του δημοσίου.

7. Οι περιοχές με **φυσικούς περιορισμούς** πρέπει να ενισχυθούν

- αξιοποιώντας το μέγιστο προβλεπόμενο ποσό από τον 1^ο πυλώνα, στοχεύοντας σε λίγες περιοχές βάσει της μεταβολής του εισοδήματος από τις άμεσες ενισχύσεις στην περίοδο από 2008-2012

- από το 2ο Πυλώνα στοχεύοντας σε συγκεκριμένες περιοχές που, με οικονομικά κριτήρια, βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση από άλλες περιοχές παρόμοιας παραγωγικής κατεύθυνσης.

8. Για τη στήριξη των νέων γεωργών προτείνονται:

α. η θέσπιση ειδικών προνομίων για όσους επιστρέφουν στην ύπαιθρο μετά την απώλεια της εργασίας τους ή για όσους είναι μακροχρόνια άνεργοι.

β. Στο πλαίσιο του 2ου Πυλώνα, κρίνεται απαραίτητη η συμπληρωματική -ως προς τον Πυλώνα 1- ενίσχυση των νέων & νεοεισερχόμενων γεωργών για περαιτέρω ανάπτυξη των εκμεταλλεύσεων και δημιουργία επιχειρήσεων.

Προτείνονται:

☞ Εκπαίδευση – Κατάρτιση – Συμβουλευτική, υποχρεωτικά ως κριτήρια επιλεξιμότητας ,

☞ Συστήματα ποιότητας (βιολογική γεωργία, ολοκληρωμένη διαχείριση) ως κριτήριο προτεραιότητας

☞ Εισαγωγή καινοτομίας ως κριτήριο προτεραιότητας και

☞ Οργάνωση σε ομάδες παραγωγών, ως κριτήριο προτεραιότητας

☞ η διεύρυνση του ηλικιακού ορίου με έμφαση σε όσους επιστρέφουν στην ύπαιθρο.

☞ η πρόσθετη μοριοδότησή τους κατά τη διαδικασία ένταξής τους σε άλλα Μέτρα του 2ου Πυλώνα.

9. Οι ομάδες παραγωγών έχουν ιδιαίτερη στρατηγική σημασία, καθώς προωθούν τη συνεργασία, συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη, αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα των ποιοτικών / πιστοποιημένων προϊόντων και βελτιώνουν τη διαπραγματευτική ισχύ των μελών τους.

Προτείνονται:

☞ η σύσταση βιώσιμων ομάδων αποτελούμενων από τουλάχιστον 5 παραγωγούς

☞ η από κοινού χρήση των μέσων εμπορίας των προϊόντων και η οργάνωση της εργασίας,

☞ η καθετοποίηση της παραγωγής (πρωτογενής μεταποίηση και συσκευασία)

☞ η εκπαίδευση / κατάρτιση των μελών

☞ η ανάπτυξη συμβολαιακής και πιστοποιημένης γεωργίας

Προτείνουμε να ενεργοποιηθούν οπωσδήποτε τα παρακάτω μέτρα του 2ου Πυλώνα διότι διαπιστώνεται η ύπαρξη συνεργιών με τις ομάδες παραγωγών:

➤ Βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού: Προώθηση περιφερειακών Δημοπρατηρίων και δημιουργία μικρών τοπικών δικτύων πωλήσεων και εφοδιασμού αγροτικών προϊόντων (τοπικές αγορές) με τη συμμετοχή μόνο γεωργών

➤ Μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις

➤ Νέοι γεωργοί

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ

A/A	Επώνυμο	Όνομα	Φορέας
1	ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΣ	ΞΕΝΟΦΩΝΤΑΣ	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας
2	ΘΕΟΦΙΛΙΔΟΥ	ΚΑΛΛΙΟΠΗ	ΓΕΩΤ.Ε.Ε. - Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
3	ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΓΕΩΤ.Ε.Ε. - Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
4	ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ	ΜΑΤΘΙΛΔΗ	Ε.Υ. Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΣΑΑΠ)
5	ΚΟΝΔΥΛΗ	ΙΟΥΛΙΑ	ΕΔΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Β. ΑΙΓΑΙΟΥ
6	ΓΡΑΒΒΑΝΗ	ΠΟΛΥΤΙΜΗ	ΕΔΑ Περιφέρειας Θεσσαλίας
7	ΧΑΣΙΩΤΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΕΛΓΑ
8	ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ	ΓΙΩΡΓΟΣ	Ελληνικό Δίκτυο LEADER
9	ΠΑΥΛΟΥΔΗ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ	ΕΤ.ΑΓΡ.Ο. - Εταιρεία Αγροτικής Οικονομίας
10	ΤΣΑΓΑΛΑΣ	ΛΟΥΚΑΣ	Π.Ε.Ε.ΓΕ. - Πανελλήνια Ένωση Επαγγελματιών Γεωπόνων
11	ΓΚΟΥΛΙΑΔΙΤΗ	ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ	ΠΑΣΕΓΕΣ - Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών
12	ΜΑΛΙΑΡΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΠΕΝΑ - Πανελλήνια Ένωση Νέων Αγροτών
13	ΦΟΥΚΗ	ΣΟΦΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
14	ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΟΥ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
15	ΦΑΝΕΛΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
16	ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΥΠΑΑΤ - ΔΝΣΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡ. & ΑΠΑ
17	ΜΕΡΕΑΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΥΠΑΑΤ - ΔΝΣΗ ΠΑΠ ΦΥΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
18	ΔΡΟΣΙΝΟΥ	ΙΟΥΛΙΑ	ΥΠΑΑΤ - ΔΝΣΗ ΠΑΠ ΦΥΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
19	ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ	ΕΛΙΣΑΒΕΤ	ΥΠΑΑΤ / ΔΝΣΗ ΕΙΣΡΩΝ Ζ.Π.
20	ΚΑΛΑΒΡΟΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΥΠΑΑΤ / ΔΝΣΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡ. & ΑΠΑ
21	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗ	ΣΟΦΙΑ	ΕΥΔ ΠΑΑ / ΜΟΝΑΔΑ Α
22	ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ	ΚΑΤΕΡΙΝΑ	ΕΥΔ ΠΑΑ / ΜΟΝΑΔΑ Α
23	ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΥΔ ΠΑΑ / ΜΟΝΑΔΑ Β
24	ΑΒΔΕΛΑΣ	ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ	ΕΥΔ ΠΑΑ / ΜΟΝΑΔΑ ΣΤ
25	ΤΡΑΓΟΥΣΤΗΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ	ΕΥΕ ΠΑΑ / ΜΟΝΑΔΑ Β3
26	ΤΣΟΥΡΕΛΗΣ	ΛΟΥΚΑΣ	ΕΥΕ ΠΑΑ / ΜΟΝΑΔΑ Β3
27	ΑΡΑΧΩΒΙΤΗ	ΕΥΗ	ΕΥΕ ΠΑΑ / ΜΟΝΑΔΑ Β5